

Breheimen
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg: Breheimen nasjonalparkstyre

Møtested:

Dato: 05.11.2025

Tidspunkt: 00:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

E-postbehandling

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 35/25	Godkjenning av innkalling og sakliste - val av to medlemmar til å skrive under protokoll saman med styreleiar		
ST 36/25	Breheimen nasjonalpark - Oppsetting, drift og vedlikehald av vêrstasjon - Hydro Energi - 2025-2031		2024/4557
ST 37/25	Referatsaker		
ST 38/25	Delegerte vedtak		
ST 39/25	Eventuelt		

ST 35/25 Godkjenning av innkalling og sakliste - val av to medlemmar til å skrive under protokoll saman med styreleiar /

Arkivsaksnummer: 2024/4557-18

Saksbehandlar: Aina-Elise Bolstad Stokkenes

Dato: 30.10.2025

Utval	Utvalssak	Møtedato
Breheimen nasjonalparkstyre	36/25	05.11.2025

Breheimen nasjonalpark - Oppsetting, drift og vedlikehald av vêrstasjon - Hydro Energi

Innstilling frå forvaltar

I e-postbehandling i veke 45 i 2025 har Breheimen nasjonalparkstyre vedteke å gje Hydro Energi løyve til oppsetjing av ein vêrstasjon, vedlikehald og demontering. Løyvet er heimla naturmangfaldslova § 48 fyrste ledd fyrste alternativ.

Oppføring og demontering av installasjonar:

- Løyvet gjeld perioden 01.11.2025 – 15.10.2031
- Oppføring av vêrstasjon med betong element som fundament ved Bjørkanosi, sjå eksakt plassering i saksutgreiinga.
- Det skal ikkje gravast, flyttast på massar og/eller stein på staden, betongfundamenta skal leggjast på overflata slik den framstår.
- Oppføring skal skje i perioden 01.11- 15.12.2025 eller i perioden 01.10-15.12.2026.
- Ein skal bruke kortast mogleg tid ved utføring arbeidet ved oppføring og demontering.
- Løyvet omfattar landingar med helikopter og lågtflyging til og frå området.
- Totalt tal landingar for etablering og demontering: 12 landingar (6 stk. til etablering og 6 stk. til demontering)
- Transporten skal utførast på vekedagar. Transport skal ikkje utførast på heilagdagar, søndagar, eller i forbindelse med påske.
- Bruk av helikopter skal avgrensast til det som er strengt naudsynt.
- Vurdering av behov for revegetering etter demontering skal skje i samråd med nasjonalparkforvaltar.

Vedlikehald

- Det vert gjeve løyve til inntil 2 landingar kvart år i perioden 01.08-01.12, for åra 2026-2031 for kontroll og vedlikehald vêrstasjon.

Generelt

- Dersom det vert observert villrein innanfor landingsområda, eller inntil 1 km frå områda skal forsøk på landing avbrytast.
- Ved observasjonar av villrein skal SNO Breheimen og fjelloppsynet til Luster Austre fjellstyre varslast så snart som råd.
- Utarbeida varslingsrutinar skal sendast til nasjonalparkforvaltar i forkant av utføring.

- Under flyging skal det takast særleg omsyn til naturmiljøet, dyrelivet og dei som driv friluftsliv.
- Statens Naturoppsyn v/Liv Byrkjeland (tlf. 958 74 196) skal ha melding om helikoptertransport seinast 24 timar før transport
- Løyve til motorferdsla og køyrebok skal vera med under transporten. Køyrebok skal fyllast ut før kvar tur.
- Køyrebok, flygeruter og rapport med informasjon om snøforhold, opningstider for anleggsvegen, observasjon og tiltak knytt til villrein og andre grunnar for avbryting av motorferdsel skal sendast forvaltningsmynde innan 1 november kvart år i perioden.

Klage

Vedtaket kan klagast inn for Miljøverndepartementet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova § 28. Ei eventuell klage skal rettast til Miljøverndepartementet, men sendast til Breheimen nasjonalparkstyre.

Vi gjer oppmerksom på at løyvet berre gjeld i forhold til naturmangfaldlova og verneforskrifta for Breheimen nasjonalpark.

--- slutt på innstilling ---

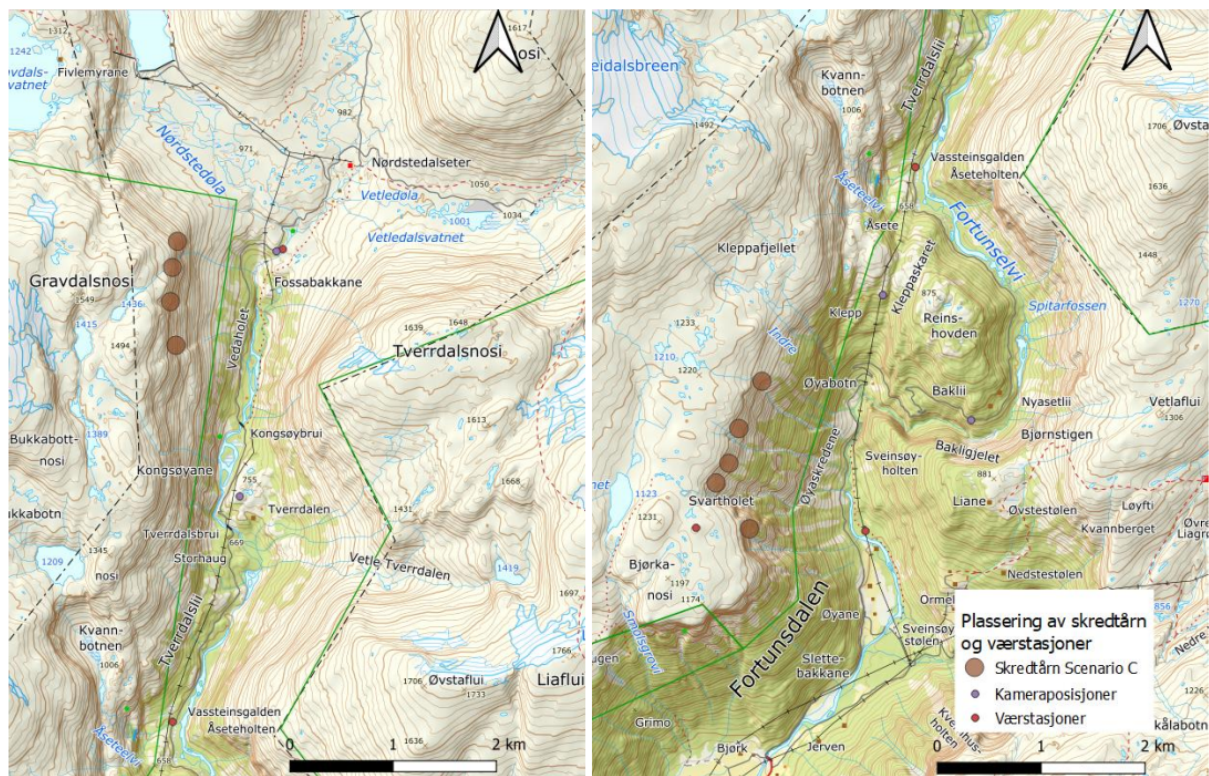
Dokument i saka

Søknad frå Hydro Energi - Søknad om midlertidig oppsett av skredtårn og vêrstasjonar ved Øyabotn og Fossabakkane, datert 11 september 2025

- Vedlegg 1. Wyssen AS Notat om skredtårn og instrumentering
- Vedlegg 2. Norconsult Illvatn kraftverk – Kartlegging og virkning av skredkontroll

Saksopplysningar

Hydro Energi (Hydro) søker om tillating til oppsett av ein vêrstasjon og ni skredtårn samt utløyning av skred i vinterhalvåret fram til det tidspunktet å våren/forsommaren kor det ikkje lenger er fare for skred, innanfor nasjonalparkens grenser i Fortunsdalen i Luster i Vestland. Søknaden gjeld anleggsperioden 2025-2031 og gjeld også vedlikehald av installasjonane og fjerning av installasjonane etter anleggsperioden er avslutta (sjå figur 1). Med bakgrunn i sakas kompleksitet og ulikt behov har Hydro Energi ynskje om at ein behandlar vêrstasjonen og skredmastene i to ulike saker.

Figur 1: Oversikt over plassering av skredtårn (brun sirkel), værstasjoner (rød sirkel) og stasjoner for kameraovervåking (lilla stasjoner). I tillegg vil det være værstasjoner på enkelte av skredtårnene. Grønn markering viser nasjonalparkgrensen. T.v. vises området ved Fossabakkane, t.h. vises området ved Øyaskredene.

Installasjoner

Tiltaket gjeld oppsett av ein værstasjon innanfor nasjonalparkgrensa.

- Vêrstasjon

Vêrstasjonen er omlag 3-6 meter høg og skal forankrast med betongelement. Bardunane vert også forankra i betongelement, og fjerna i etterkant av anleggsperioden. Bilete under viser korleis værstasjonen vil verta sjåande ut, med unntak av fundamenteringa.

Figur 2: Eksempel på værstasjon på Lattix-mast på skredvarslingsprosjekt på Arnøya i Troms. Lignende værstasjon må settes opp innenfor nasjonalparkgrensene, som beskrevet i Tabell 1. Foto: Skred AS.

Montering og vedlikehold

Det vil vera behov for transport opp til området i forbindelse med oppsett av værstasjonen.

For etablering av vegstasjon er det eit behov for 5-6 helikopterløft, det same tal løft gjeld ved fjerning av instrumentering i etterkant (estimat). Værstasjonen ved Bjørkanosi vil etablerast ved bruk av betongfundament både på sjølve stasjonen og til bardunane. Dette medfører at det ikkje vil vera behov for boltforankring, og området kan enkelt tilbakestillast etter anleggsperioden.

Søkjar har bestilt Norconsult til å kartlegge påverknad på natur både for værstasjonen og skredtårna, og dei skriv:

«Vegetasjonen i området går fra fattige heiområder oppe i fjellet, via glattskurte bratte berg og ned noen vesentlig frodigere enger i foten av fjellveggene.

....

Etablering av værstasjonen og ni skredtårn ved henholdsvis Fossabakkane og Øyaskredene vurderes å medføre et tilnærmet ubetydelig arealbeslag i det storskala naturlandskapet i Fortunsdalen og vil trolig ikke medføre noen vesentlig forringelse av verken lokale, regionale eller nasjonale forekomster av truede vegetasjonstyper.

....»

Når det gjeld friluftsliv skriv søkjar at det ikkje er registrert turstiar, og at ein sjølve antek at installasjonen derfor i svært liten grad påverkar fotturistar og friluftsliv i dei områda.

Søkjar skriv at vêrstasjon er veldig viktig for å predikere vêrsituasjon for å halda anleggsvegen mellom Øyane og Fivlemyr open så mykje som råd. Vinteropen veg er avgjerande for at ein klara å få ned anleggstida ved utbygging av Illvatn kraftstasjon.

Søkjar skriv at uavhengig av skredtårn er det ynskjeleg å ha ein vêrstasjon ved dette punktet under anleggsperioden.

Avbøtande tiltak

For å ta omsyn til dei mest sårbare periodane for dyrelivet slik som hekke- og kalvingssesong ynskjer søkjar å setja opp og vedlikehalda vêrstasjonen om sommar/haust. Ved montering og vedlikehald skal det same prinsippet som for bygging av Illvatn gjelde, dvs. ved synleg observasjon av villrein, eller 1 km frå helikopter, skal arbeid stoppast og Hydro kontaktast. Hydro vil så konferere med Luster Austre Fjellstyre (kontaktpunkt villrein i prosjektet) om vidare anbefaling før arbeidet evt. avsluttast eller fortset.

Installasjon skal fjernast etter avslutta anleggstid. Områda skal tilbakestillast til å etterlikna opprinneleg tilstand, og revevegeterast dersom naudsynt.

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev datert 1. februar 2011 delegert forvaltningsmynde for Breheimen nasjonalpark til Breheimen nasjonalparkstyre i medhald av § 62 i naturmangfaldlova.

Verneformål – forskrift

Føremålet med Breheimen nasjonalpark er å ta vare på eit stort, samanhengande og villmarksprega naturområde som inneheld særeigne, representative økosystem og landskap som er utan tyngre inngrep. Vidare skal ein ta vare på eit høg fjellsøkosystem med eit eigenarta og variert biologisk mangfald, leveområde til villreinstammen i Reinheimen-Breheimen villreinområde, vassdragsnaturen, variasjonsrikdom i geologi med særprega geologiske førekomstar, vegetasjon og landskap, grottene og kulturminne. Ålmenta skal ha høve til uforstyrra oppleving av naturen gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med lita grad av teknisk tilrettelegging.

I verneforskrift § 3 punkt 1.1 står det:

«Vern mot inngrep i landskapet

Med dei unntaka som følgjer av forskrifta pkt. 1.2 og 1.3 er det forbod mot inngrep av alle slag, mellom anna oppføring av varige eller mellombelse bygningar, anlegg og innretingar, parkering av campingvogner, motorkøyretøy og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, opplag av båtar, gjerde og anlegg, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og lagring av masse, sprenging og boring, bryting av stein, mineral og fossil og fjerning av større stein og blokker, fjerning og øydelegging av biologisk og geologisk materiale i grotter, drenering og anna form for tørrlegging, rissing og måling, festing av boltar, nydyrking, bakkeplanering, framføring av luft- og jordleidningar, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stiar, løyper o.l. Opplistinga er ikkje uttømmande»

I punkt 6.1) står det:

Motorferdsel til lands, på vatn og i lufta under 300 meter frå bakken er forbode.

Forvaltningsplan

Under kapittel 5.3.1 Generelle dispensasjonsreglar står det:

«Den generelle dispensasjonsregelen skal vere ein sikkerheitsventil for uføresette tilfelle eller spesielle/særlege tilfelle som ein ikkje visste om/hadde kunnskap om på vernetidspunktet. Det er vesentleg at ein dispensasjon ikkje vert brukt til å uthole vernet. Han skal i første rekke kunne nyttast på søknader som gjeld bagatellmessige inngrep eller forbigåande forstyrringar.

Den generelle dispensasjonsregelen går fram av verneforskrifta § 4:

§ 4 Generelle dispensasjonsreglar

Nasjonalparkstyret kan gjere unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot føremålet med vernevedtaket og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsynet til tryggleik eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfaldlova § 48. Det er to vilkår for dispensasjon etter denne regelen og begge vilkåra må vere oppfylt for at dispensasjon kan gjevast:

- *Tiltaket kan ikkje påverke verneverdiane nemneverdig, og*
- *Tiltaket må ikkje stride mot føremålet med vernevedtaket»*

..

Naturmangfaldlova

Omsynet til verneverdiane i området er vurdert, særleg i forhold til landskap, dyreliv og friluftsliv, jf. verneforskrifta § 2 og naturmangfaldlova §§ 1 (formål), 4 og 5 (forvaltningsmål for naturtypar, økosystem og artar), samt § 7 (prinsipp for å ta offentleg avgjerd), jf. § § 8-12 (kunnskapsgrunnlaget og miljørettslege prinsipp).

Naturmangfaldlova § 48 set svært strenge krav til når ein dispensasjon eventuelt kan vurderast, men opnar for tiltak som *«ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig»*. Begge vilkår må vera oppfylt. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikkje brukast for å utvide rammene for vernevedtaket, men skal fange opp uføresette eller spesielle tilfelle som ikkje var vurdert på vernetidspunktet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigåande forstyrringa

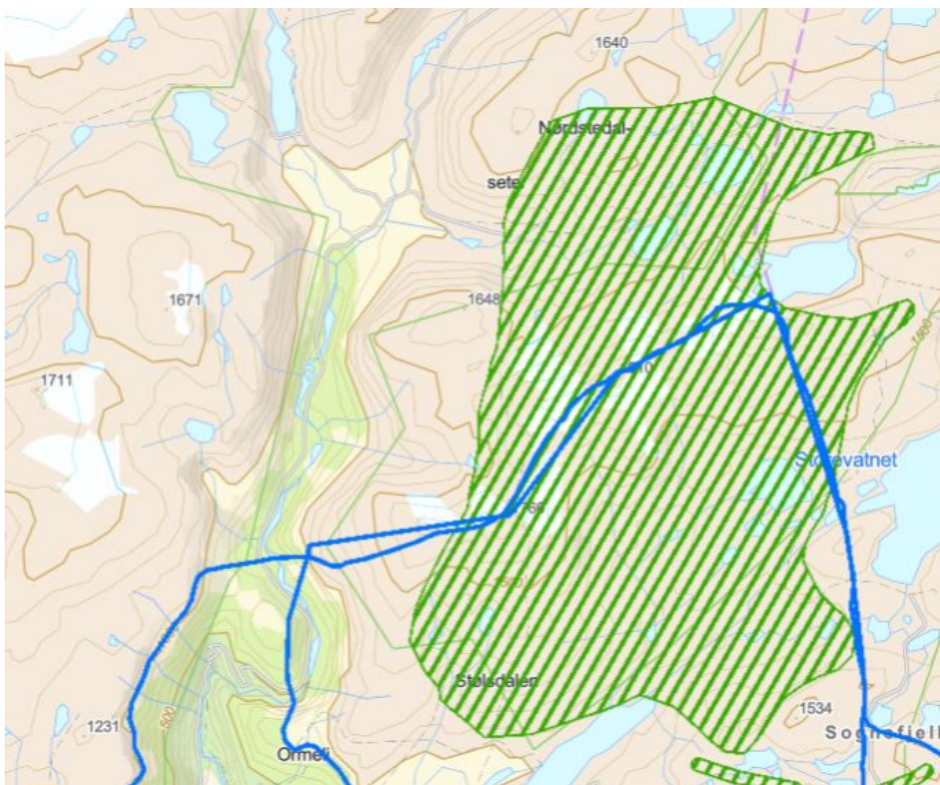
Presedens

Presedens I einskildsaker som gjeld tiltak skal ein vurdere verknaden av presedens ved at andre kan få dispensasjon til liknande tiltak. Presedensvurdering bør vera så konkret som mogleg, jf. Retningslinjer for vurdering av presedens i byggesaker etter naturmangfaldslova § 48, gjeve av KLD, ved brev til Miljødirektoratet 02.03.2015

Uttalar henta frå tidlegare søknad om helikopter for å vurdere skredforholda vinteren 24-25:

Villreinnemnda for Reinheimen-Breheimen

Villreinnemnda for Reinheimen-Breheimen har kome med uttale om uttale på at landingsområda ligg i nærleiken av trekkområde for villrein (utvekslingsområde mellom Breheimen og Vest-Jotunheimen, jf. Kartutsnitt frå naturbase):.

Figur 1: Skravert område syner trekkområde for villrein.

Trekk sørvestover på våren er kanskje den mest sårbare perioden for villrein i dette området. Frå slutten av mars startar bukkane trekket frå vinterbeiteområda og mot sommarbeiteområda i sørvest (trekk frå Skjåk og inn i Luster). Det er derfor viktig å ta omsyn til villrein i denne perioden.

Innføre varslingsrutiner om villrein i tiltaksområdet. Gjerne til Luster Austre Fjellstyre v/Inger Moe i dette tilfellet.

Avbøtande tiltak; Utsette landing til villrein har trekt vekk om det blir oppdaga villrein i nærleiken av landingsområde (i synsavstand/1 km).

Luster austre fjellstyre

Fjellstyret hadde søknaden om motorferdsel opp til handsaming på møte 18. februar. Fjellstyret oppfattar situasjonen slik at anleggsarbeidet kjem til å medføra at området i praksis vert utilgjengeleg for villrein. Ikkje berre motorferdsla, men også støy frå anleggsarbeidet og lukta/synet av menneske i området vil tvinga reinen til å halda seg på lang avstand. Ein trur ikkje det råd å hindra dette så lenge konsesjonen er eit faktum. Fjellstyret gjorde følgjande vedtak:

Luster Austre Fjellstyre godkjenner Hydro sine planar om motorferdsel i samband med utbygging av Illvatn kraftverk. Godkjenninga gjeld:

1. *Landing med helikopter ved tverrslag Nørdestedalen og ved Illvatnet i samsvar med konsesjon frå Luftfartsverket.*
2. *Landing med helikopter i samband med handtering av skredfare slik det er beskrive i søknad og kart. Gjeld berre våren 2025.*
3. *Bruk av snøscooter på strekninga mellom Fivlemyrane og Illvatnet som beskrive i brev av 06.02.2025.*

Vilkår:

- Ved observasjon av villrein skal fjelloppsynet varslast snarast råd til Inger Moe tlf 91713559.
- Det skal ikkje brukast plast til stikking av løype.

Vurdering

Verneforskrifta regulerer den fysiske råderetten til brukarane av verneområdet. I verneplanprosessen for Breheimen nasjonalpark gav Norsk Hydro uttale om at ein måtte ta omsyn til konsesjonssøkte utbyggingsplanar som dei hadde på dette tidspunktet. Det var då søkt om konsesjon på Illvatn og Øyane kraftverk. Dersom ein hadde forventa at anleggsvegen mellom Øyane og Fivlemyr måtte haldast heilårsopen med ulike tiltak innanfor nasjonalparken så var det naturleg at det vart omtala i forarbeida til Breheimen nasjonalpark, noko det ikkje er.

Det at Noregs vassdrag og energidirektorat har gjeve konsesjon til utbygginga av eigen kraftstasjon bidreg til at ein vurderer utbygging av Illvatn som meir enn ei fornying eller oppgradering av eksisterande kraftanlegg, som er omsynsteke i verneforskrifta. Forvaltar vurderer derfor til at Breheimen nasjonalparkstyre ikkje har moglegheit til å vurderer søknaden etter verneforskrifta. Dersom nasjonalparkstyret skal vurderer tiltaket så skal ein vurderer den etter naturmangfaldslova § 48.

Naturmangfaldslova § 48 inneheld tre alternativ for dispensasjon frå vernevedtak. Den aktuelle bestemmelsen som nasjonalparkstyret skal legge til grunn for deira vurdering er etter forvaltar sitt skjønns naturmangfaldslova § 48 fyrste alternativ; «*ikkje strider mot vernevedtakets formål og ikkje kan påvirke verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkår må vera oppfylt før ein kan vurderer om ein kan gje dispensasjon. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikkje brukast for å utvide rammene for vernevedtaket, men skal fange opp uføresette eller spesielle tilfelle som ikkje var vurdert på vernetidspunktet.

I naturbase (29.10.25) var det ikkje registrert informasjon om naturtypar i området rundt vêrstasjon, men gjennom Norconsult har Hydro Energi innhenta informasjon om at området som vêrstasjonen skal stå i har verdi som boreal hei (nært trua). Boreal hei er ein open, ikkje treutsett naturtype, dominert av dvergbusker/lyng. Naturtypen er trua fordi den er avhengig av langvarig menneskeleg skjøtsel, spesielt beite og rydding.

Det er ikkje registrert noko observasjonar av artar i området rundt lokasjonen til vêrstasjonen. Landskapets karakter er høg fjell med mindre høgdeforskjellar. Landskapet er i liten grad prega av menneskeleg aktivitet, bygningar og anna infrastruktur. Tiltaket vil kunne verka ruvande i nærleiken av tiltaksområdet, men vil påverka landskapsbilete minimalt over tid då tiltaket er midlertidig.

Området som Hydro Energi ynskjer å etablere vêrstasjon er kategorisert som svært viktig friluftsområde og inngår i eit større område (heile Breheimen nasjonalpark).

Området kor vêrstasjonen skal stå er ein del av leveområde for villrein i Reinheimen-Breheimen villreinområde, og er registrert som barmarksbeite. Å ta vare på leveområdet til villreinstamma i Reinheimen-Breheimen villreinområde er ein del av verneformålet og nasjonalparkstyret har eit utvida mandat i forhold til andre artar som går innunder den generelle dyrelivsfredninga i verneforskrifta.

Ved utbygging av Illvatn kraftstasjon har det blitt gjeve signal frå både Norges vassdrag og energidirektorat og Villreinnemnd og villreinutval for Reinheimen-Breheimen om tiltak som kan gje kortare anleggstid og dermed mindre påverknad på villreinens viktige trekkpassasje inne ved Illvatn er positivt. Områda kor vêrstasjon skal setjast opp er i ytterkant av villreinområde og det har ikkje førekome observasjonar av villrein i områda i nyare tid.

Kunnskapen om området er vurdert som god for å vurdere denne saka jf. naturmangfaldslova. § 8. Tiltakets varigheit er å rekna som forbigåande, og midlertidig, førevar prinsippet, i naturmangfaldslova §9, er av den grunn ikkje anvendt i denne vurderinga.

Tiltak som påverka ein bestemd bestand, skal ikkje bare vurderast ut frå effekten på den bestanden, men også ut i frå korleis økosystemet som bestanden inngår i, vert påverka jf. § 10 om økosystemtilnærming og vurdering om samla belastning. For villrein i Reinheimen-Breheimen vil utbygging av Illvatn kraftstasjon ha ein negativ effekt, kor stor langvarig effekt er vanskeleg å seie noko om. Villrein vil truleg sky området rundt utbyggingsområdet, også det arealet som ligg innanfor nasjonalparken.

Forvaltar er kjend med at det vert gjennomført noko motorferdsel med helikopter på utsida av verneområdet i dag. Det er lagt opp til fleire helikopterlandingsplassar og til dels omfattande bruk av helikopter i forbindelse med utbygging av Illvatn kraftverk og oppgradering av linjetraseen mellom Fivlemyr og Øyane utanfor verneområdet. Dersom meir av transporten kan leggst på anleggsvegen mellom Øyane og Fivlemyr er dette positivt for verneverdiane.

I høve samla belastning så er det positivt å få ned påverknaden på verneverdiane i høve kraftutbygginga, og ved å gje dispensasjon til eit midlertidig tiltak for å få transportbehovet over på eksisterande anleggsveg utanfor verneområdet så vil støypåverknad verta mindre inn i dei meir urørde delane av nasjonalparken. Oppsetting av vêrstasjon er eit positivt grep for den samla belastninga ved utbygging, med forbehold om at meir av transporten mellom Øyane og Fivlemyr kan førekoma på anleggsvegen jf. § 10.

Presidensverknaden av tiltaket skal vurderast før nasjonalparkstyret vurdere ei avgjersle i saka. Presidensverknaden avhenge av om det er sannsyn for at andre vil søkje om dispensasjon til tilsvarende tiltak, og for det andre av konsekvensane for verneverdiane og verneformålet av at det er gjeve dispensasjon til tilsvarende tiltak.

Området kor oppsetting av vêrstasjon er omsøkt er nasjonalpark, og terskelen skal vera høgare i denne typen verneområde enn andre, t.d. landskapsvern. Det kan vera behov for tilsvarende snøvurderingar i høve ulike andre vegutbyggingar, men forvaltar er ikkje kjend med at bakgrunn er framdrift av ei kraftutbygging på utsida av verneområde. Det kan hende at på sikt så er det ynskeleg med heilårsope anleggsveg mellom Øyane og Fivlemyr i etterkant av utbygginga av Illvatn kraftstasjon i ulike samanhengar, men då vil verknadane av den utvida bruken i tilknyting til Illvatn kraftverk verta lagt til grunn for ytterlegare vurderingar. Det er også eit ønske å minimere allmenn ferdsel i dette området av omsyn til villrein, noko som også er forankra i besøksstrategien for Breheimen nasjonalpark (vedtatt november 2023).

I høve vurdering av miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar (Jf. § 12 i naturmangfaldslova) så har tiltakshavar kome med tilpassingar av fundament til både sjølve installasjonen, bardunering og tidsperiode for montering/demontering og ekstra tilsyn i høve villrein for å imøtekoma forvaltningas ynskje om minst mogleg avtrykk i nasjonalparken. Tiltakets effekt på verneverdiane vert vurdert som liten og forvaltar tilrår dispensasjon med tilhøyrande vilkår.

ST 37/25 Referatsaker /
ST 38/25 Delegerte vedtak /
ST 39/25 Eventuelt /